MKa 13.12.2021

Eduskunta/Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

HE 230/2021
Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Suomen Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon esityksestä.

Lääkäriliitto pitää haavoittuvien potilasryhmien suojelua covid-19-taudilta erittäin tärkeänä. Tästä näkökulmasta tartuntatautilain väliaikainen muutos on tervetullut. Liiton käsityksen mukaan lääkäreiden rokotuskattavuus on jo nyt hyvin korkea. Lääkäriliitto pitää hyvänä, että esityksessä on huomiotu erityisenä syynä säännöksestä poikkeamiselle se, että terveydenhuollon ammattihenkilöllä itsellään on terveydellinen syy olla ottamatta rokotetta. Eduskuntakäsittelyssä tarkennettanee se, pitääkö näissä tapauksissa vaadittava testi olla tehty 72 (pykäläteksti) vai 48 (perustelut) tunnin sisällä ennen työvuoroa. Testin tulee olla työntekijälle maksuton. Sekä rokottautumisen että säännöksen sallimassa tilanteessa vaadittavan testauksen tulisi voida tapahtua työntekijän työajalla.

Esitetyn pykälän soveltamisala on laaja kattaen kaikki sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tehtävät, joihin liittyy lähikontaktin aiheuttama tartuntariski covid-19-taudin vakaville seuraamuksille. **Lääkäriliitto pitää laajaa soveltamisalaa tärkeänä**, mutta kiinnittää huomiota siihen, että esityksen perusteluiden mukaan soveltamisala näyttää olevan jopa laajempi kuin pykälässä: *Suoja covid-19-tautia vastaan olisi kuitenkin perusteltua olla myös sellaisissa tehtävissä toimivilla, jotka eivät ole suorassa lähikontaktissa asiakkaaseen tai potilaaseen, mutta jotka voisivat levittää tartuntaa edelleen sellaiseen henkilöstöön, joka työskentelisi tehtävissä, joihin sisältyisi lähikontaktin aiheuttama tartuntariski covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiille asiakkaille ja potilaille.* Tämä näyttää laajentavan soveltamisalan esim. samoja työpaikan sosiaalitiloja käyttäviin henkilöihin. Esitetty 48 a §:n 1 momentti ja sen perustelut jättävät myös epäselväksi sen, mikä on riittävä ja luotettava selvitys codid-19-tautia vastaan saadusta suojasta**. Näitä asioita olisi vielä hyvä täsmentää eduskuntakäsittelyn aikana. Lääkäriliiton käsityksen mukaan työpaikoille tarvitaan lain hyväksymisen jälkeen myös tarkempaa ohjeistusta, jotta lakia osataan soveltaa oikein.**

Esitetyn 48 a §:n 2 momentin mukaan työnantajalla olisi oikeus käsitellä työntekijän tai työharjoittelussa olevan opiskelijan terveystietoja yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Kuten esityksen perusteluissa on todettu, työelämän yksityisyydensuojalaki ei koske ammatinharjoittajina toimivia lääkäreitä, mutta palvelujen tuottaja tai järjestäjä voi sopimusoikeudellisesti edellyttää itsenäiseltä ammatinharjoittajalta riittävää suojaa covid-19-tautia vastaan. Rokotusta ja sairastettua tautia koskevat tiedot pyydettäisiin henkilöltä itseltään. **Lääkäriliitto katsoo, että näin vaarallisen taudin kohdalla rokotesuojan olemassaolo**

on asianmukaista selvittää myös ammatinharjoittajien osalta kuten tehdään mm. influenssarokotteen suhteen. Mikäli normaaleja käyntivastaanottoja missään suhteessa rajoitettaisiin, lääkäriasemien tulisi järjestää muita korvaavia työskentelynmuotoja kuten etätyö-, chat-, video- ja puhelinvastaanotot. Asemien tulee myös kaikissa tilanteissa huomioida riittävän suojavarustuksen saatavuus kaikille niiden tiloissa potilaskontaktissa oleville ammattihenkilöille.

Ehdotetun säännöksen 3 momentin mukaan työnantajan on tarjottava muuta työsopimuksen mukaista työtä tai muuta sopivaa työtä työntekijälle, joka ei täytä 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä. Jos tällaista työtä ei ole tarjolla tai työntekijä ei suostu sitä vastaanottamaan, työnantajalla ei olisi ehdotuksen mukaan palkanmaksuvelvollisuutta työnteon estymisen ajalta, jollei toisin ole sovittu. **Lääkäriliitto katsoo, että työoikeudelliset seuraamukset ja ansioturva on sovittava yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa.**

Lääkäriliitto pitää tärkeänä, että **rokotteiden saatavuus yleisesti ja myös tämän lakimuutoksen edellyttämiin rokotuksiin turvataan.**

Mervi Kattelus
Terveyspolitiikan asiantuntija
Suomen Lääkäriliitto